

RIOs verksamhetsinriktning 2023 – 2024

Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation, RIO har till uppgift att främja och tillvarata de folkrörelse-, organisations-, stiftelse-, och föreningsägda folkhögskolornas intressen.

Utgångspunkter för verksamhetsinriktningen 2023–2024 är de stadgemässiga uppgifter som RIO har att verka utifrån, tidigare kongressbeslut samt omvärldsanalys i relation till det nuvarande politiska och ekonomiska läget.

Påverkansarbete och opinionsbildning

I samband med kongressen 2021 fattades beslut om att RIO mer fokuserat ska arbeta med påverkansarbete. För detta uppdrag finns ett övergripande syfte; *att visa på mänsklig och samhällsekonomisk nytta för rörelsefolkhögskolornas verksamhet, stärka medlemsskolornas ekonomiska förutsättningar samt stärka rörelsefolkhögskolornas externa legitimitet*. RIOs strategier för påverkansarbete har även behandlats vid verksamhetskonferensen 2022, där medlemmarna inkom med ytterligare inspel för påverkansarbetets innehåll framöver. Detta har för RIO bidragit till dels en förankring kring det tänkta påverkansarbetet, dels utveckling av påverkansarbete och opinionsbildning.

Omvärldsvillkoren har sedan dess förändrats grundligt. Höstbudgetens beslut om att inte förlänga de tidigare beslutade extra platserna, det generellt försämrade ekonomiska läget med inflation samt att den generella kunskapen om utbildningsformen folkhögskola inom olika politikerområden behöver förstärkas och tydliggöras. Snabbt skiftande villkor och premisser som tydligt påverkar rörelsefolkhögskolornas verksamhet medför att RIOs påverkansarbete och opinionsbildning behöver både utvecklas och fördjupas. Det finns behov av ett påverkans- och opinionsarbete med kunskap och kompetens där RIO kan agera både på kort och lång sikt.

RIOs strategi för påverkansarbete och opinionsbildning sker både på nationell nivå och genom stöd till medlemsskolornas behov på lokal och regional nivå.

På nationell nivå kommer RIO att utveckla påverkansarbetet genom att i högre omfattning än tidigare samverka med strategiska alliansparter för att positionera rörelsefolkhögskolorna som en del av lösningen kring aktuella samhällsbehov. På samma sätt kommer RIO att inventera olika mötesplatser och arenor för myndigheter, civilsamhälle, politik och kultur för att synliggöra rörelsefolkhögskolorna. Detta kommer också innebära att RIO fortsatt arbetar med att ta fram faktaunderlag och statistik utifrån påverkansarbetets intentioner.

Utifrån medlemmarnas efterfrågan kommer RIO fortsätta att erbjuda stöd i det lokala och regionala påverkansarbetet. Stödet utgår ifrån medlemmarnas önskemål och behov och kan ske i form av processtöd, lokala/regionala faktaunderlag samt underlag till debattartiklar.

Under mandatperioden har RIO och dess medlemmar blivit mer synligt i media genom bland annat debattartiklar och insändare. RIO kommer under kommande år att genomföra en metodisk analys av vilka tidningar som påverkansarbetet ska synliggöras. Detta som en medveten strategi och för att träffa rätt med RIOs budskap.

Påverkansarbetet för utbildningsformen folkhögskola och rörelsefolkhögskolorna sker i kontakter med beslutsfattare och tjänstepersoner på såväl nationell, regional som lokal nivå. Det opinionsbildande arbetet gentemot allmänheten. Förståelsen för och kunskapen om utbildningsformen och förutsättningarna för rörelsefolkhögskolorna behöver öka. Ju fler som bidrar till berättelsen om utbildningsformen folkhögskola i Sverige – desto bättre.

Under 2023-2024 ska RIO

- Utveckla påverkansarbetet och opinionsbildning bland annat genom samverkan med fler strategiska alliansparter
- Positionera sig på olika mötesplatser och arenor för myndigheter, civilsamhälle, politik och kultur för att synliggöra rörelsefolkhögskolorna
- Framhålla den nytta utbildningsformen och rörelsefolkhögskolorna gör för såväl individ som samhälle, på lång och kort sikt.
- Ta fram aktuella fakta och statistikunderlag i enlighet med påverkans och opinionsuppdraget
- Utveckla former för omvärldsbevakning

Folkhögskolornas finansiering

De senaste årens trend där resurserna till folkhögskolan ökat och deltagarna blivit fler har avstannat, utvecklingen går idag i en helt annan riktning. Många folkhögskolor befinner sig nu i en mycket svår ekonomisk situation. Finansieringen av tidigare beslutade extra platser har upphört och anslaget till folkhögskoleverksamheten har minskat med drygt 400 miljoner kronor. Utöver detta uteblir återigen en ekonomisk uppräknings för inflationen, där samma nivå på anslaget beräknas för 2024 och 2025.

Folkhögskolornas ekonomi påverkas även av andra faktorer. Under de senaste åren har kraven på kontroll ökat och kommer även att göra så framöver. Statsbidraget till folkhögskolor ska självklart hanteras korrekt men medför en problematik då utökad uppföljning hittills finansierats av medel som annars gått till folkhögskolans verksamhet.

RIO konstaterar att de som drabbas värst av denna ekonomiska situation är unga vuxna, i synnerhet de som befinner sig långt ifrån arbete och studier, människor som riskerar samhällsligt utanförskap. Vidare menar RIO att det försämrade ekonomiska läget är också tecken på att folkhögskolan inte ges samma förutsättningar för att utvecklas på lång sikt som andra utbildningsformer. Ytterligare en riskfaktor är risken att en stor del av tiden för att bedriva en folkhögskola går åt till att klara ut grundfinansieringen i stället för att utveckla verksamheten.

RIO arbetar aktivt med att bevaka och påverka olika typer av frågor som direkt eller indirekt påverkar folkhögskolornas ekonomi. Tidigare mandatperiod har RIO framgångsrikt agerat för att på nationell nivå verka för ett samlat regelverk för mobilitetsstödet. Resultatet medförde att SKR utformade en överenskommelse om mobilitetsstödet som samtliga regioner undertecknade och underkände. Trots ett steg i rätt riktning kommer RIO att fortsatt bevaka mobilitetsstödet inom regionala stödet samt momskompensation på regionala stödet.

RIO har under de senaste fyra åren bevakat och följt frågor som berör förstärkningsbidraget och förutsättningar för deltagare med omfattande funktionshinder att studera på folkhögskola. Det finns mycket som pekar på att denna målgrupp kommer att påverkas av folkhögskolornas försämrade ekonomi, inte minst utifrån möjligheten att bo på internat. Ytterligare en aspekt är att denna målgrupp i andra myndigheter och regioners beslutsområden särbehandlas och missgynnas, där berättigat stöd från kommuner inte följer med deltagaren under studietiden på folkhögskola. RIO kommer att fortsatt följa frågan.

Finansiering till internaten är fortsatt en fråga som RIO bevakar och följer.

Skolornas ekonomiska situation har i vissa avseenden förbättrats men helheten är allt annat än den vi behöver för att trygga medlemsskolornas fortlevnad. Mycket återstår att göra långsiktigt säkra de rörelsedrivna folkhögskolornas medverkan i samhället.

Under 2023-2024 ska RIO

- Proaktivt delta i översynen av statsbidragsreglerna för folkhögskolor
- Tillsammans med medlemmarna genomföra konsekvensanalyser av överföring gällande statens bidrag från kulturbudgeten till utbildningsbudgeten
- Fortsatt bevaka frågor om momskompensation, mobilitetsstöd och inomregionalt stöd till rörelsefolk högskolorna
- Fortsatt följa utvecklingen av de ekonomiska förutsättningarna för deltagare med omfattande funktionsnedsättning att studera på folkhögskola

Stärka utbildningsformen folkhögskola

Folkbildningsutredningen som tillsattes juni 2022 och ska vara klar februari 2024 har fått ett brett uppdrag för att bland annat utreda målen med folkbildningspolitiken, hur verksamheten ska följas upp och styras. Utredningens resultat kan komma att påverka förutsättningarna för landets folkhögskolor. RIO och olika medlemskolor har redan på olika sätt fram förslag till utredningen, men det behöver fortsätta ske på olika sätt för att värna utbildningsformens frihet.

RIO finns med som samtalspart till andra delar av civilsamhället, statliga utredningar, statliga myndigheter och andra aktörer inom utbildningssektorn. Hur studiestödsregler utformas, hur LSS tillämpas och högskoleverket bedömer olika kvotgrupper till högskolan påverkar folkhögskolans deltagare. RIO ska därför fortsätta vara lämna remissyttrande inom frågor som rör sektorn, ha regelbundna kontakter med företrädare för myndigheter, politiker, företrädare för utbildningssektorn och civilsamhället. Allt med syfte att värna utbildningsformen folkhögskola.

- Bevaka folkbildningsutredningen och finnas med i strategiska sammanhang
- Fortsatt utgöra remissinstans och genom detta bevaka utbildningsformen
- Utgöra en relevant aktör i myndighetssammanhang och inom utbildningssektorn
- Fortsatt strategiskt finnas med i nätverk, referensgrupper med mera
- Bidra med kunskapsunderlag som positionerar och synliggör utbildningsformen

Stöd till medlemsskolorna

RIOs stöd till medlemsskolorna består idag av olika delar. Utifrån kongressbeslut 2021 om påverkansarbete består en del av stödet i att RIO bidrar med faktaunderlag, processtöd och grundstruktur för debattartiklar. Utöver det arrangerar RIO konferenser och seminarier för nätverksbygge, erfarenhetsutbyte samt belysning av aktuella frågor. RIO kommer fortsatt att arbeta med detta. Vidare kommer RIO även se över former för att strategiskt och pedagogiskt sprida aktuell information, rapporter med mera.

Medlemsskolornas regionala samverkansformer skiftar i olika delar av landet. Samtidigt är det betydelsefullt med ett gemensamt agerande i olika lokala och regionala sammanhang. Medlemsskolornas frågor avseende påverkansarbete är av skiftande karaktär med fokus på folkhögskolans roll och position. Det kan handla om regionala utvecklingsplaner, kompetensplattformar

och kulturplaner. RIO kommer fortsatt att stödja medlemsskolorna, enskilt och gemensamt med att ta fram fakta och statistik kring medlemsskolorna som stärker dem.

Under 2023-2024 ska RIO

- Stödja medlemsskolornas arbete för ökat regionbidrag
- Stödja medlemsskolorna i arbetet för att synliggöra rörelsefolkhögskolornas roll och position
- Utifrån medlemsskolornas efterfrågan och behov stödja skolornas påverkansarbete och opinionsbildning
- Fortsatt arrangera konferenser och seminarier för nätverksbygge, erfarenhetsutbyte och sprida kunskap kring aktuella frågor
- Skapa utrymme för att möta nya fortbildningsinsatser utifrån medlemmarnas behov
- Under verksamhetsperioden tillsammans med övriga folkbildningsorganisationer utveckla en strategi för folkbildningens internationella arbete

Kompetens och kvalitet

En viktig del i RIOs kompetens- och kvalitetsarbete är den löpande kontakten med medlemmarna där kunskap om aktuella frågor lyfts fram från flera perspektiv. Dessa är värdefulla på så vis att de bidrar till att utveckla kompetens och stärka kvalitén inom organisationen.

För att stärka utbildningsformen folkhögskola är insatser inom detta område av stor betydelse. RIO ska fortsätta arbeta med att erbjuda kompetensutveckling för lärare och rektorer samt stödja utvecklingen av en forskarskola för folkhögskollärare. De för folkhögskolan gemensamma kompetenssatsningarna genomförs tillsammans med OFI i en utvecklad FoU-samverkan.

Under 2023-2024 ska RIO i samverkan med FSO och OFI

- Verka för att folkhögskolornas kvalitetsarbete utvecklas
- Verka för att genomföra fortbildningsinsatser för lärare och skolledare samt utveckla dem
- Stödja medlemsskolornas arbete med kvalitét- och verksamhetsutveckling
- Fortsatt erbjuda styrelseutbildningar till medlemmarna

Kommunikation

RIOs kommunikation med medlemsskolorna sker i form av konferenser och seminarier av olika slag samt genom ett nyhetsbrev och RIOs medlemsinfo. Årligen produceras sex nyhetsbrevet som går till alla anställda på medlemsskolorna. RIOs medlemsinfo riktas till ordförande och rektorer.

Utifrån ett mer omfattande arbete med påverkans- och opinionsfrågor finns det framgent behov av att ytterligare utveckla RIOs kommunikation med medlemsskolorna där digital teknik i större utsträckning kan användas. I sammanhanget konstaterar RIO att med mer omfattande närvaro genom debattartiklar och insändare ökar även tempot och kraven på leverans. Detta medför att RIO framöver kommer att se över denna typ av kommunikationen för ökad effektivitet.

Under 2023-2024 ska RIO

- Utveckla och förstärka kommunikationen med medlemsskolorna

Folkhögskolornas serviceorganisation

RIO har sedan 2020 tillsammans med OFI tillskapat FSO som ideell förening. Detta som ett sätt att hantera flera av de gemensamma uppdragen från våra respektive medlemmar. RIO har fyra av åtta ledamöter i FSOs styrelse som leder verksamheten.

RIO utser även representanter till rådgivande grupper som konsulteras för olika delar av FSOs verksamhet. RIOs styrelse ska vara lyhörd för tankar och förslag från RIOs medlemskolor kring FSOs verksamhet.

Under kongressperioden kommer upphandling av skoladministrativt system ske och RIO har utsett tre rektorer att vara med i den arbetsgrupp som gör översynen inför att det nuvarande avtalet med Schoolsoft löper ut våren 2025.

Under 2023-2024 ska RIO

- Verka för att FSO genomför och utvecklar sitt uppdrag i enlighet med organisationens syfte
- Fortsatt finnas med i de rådgivande grupperna

Folkbildningsrådet

Folkbildningsrådet etablerades 1991 som ett självförvaltningsorgan med uppdrag från staten att i myndighets ställe fördela statsanslaget utifrån förordningen om statsbidrag till folkbildningen. På senare år har Folkbildningsrådets myndighetsliknande roll renodlats och tydliggjorts.

RIO har olika former för formell samverkan med Folkbildningsrådet. Det sker bland annat genom; representantskapet, ordförandemöten och det särskilda samrådsorganet för utbildningsformen folkhögskola. RIO kommer särskilt att bevaka frågor som berör folkbildningsutredningen och statsbidragsöversynen för folkhögskolorna.

Med start senhösten 2023 startar ESF-projektet Vägen där 11 medlemsskolor medverkar, men även RIO som nationell organisation. Utöver de mer formella kontakterna finns och ska fortsätta finnas en löpande informell kontakt.

Under 2023-2024 ska RIO

- Vara en aktiv medlem i Folkbildningsrådet.
- I dialog med Folkbildningsrådet klargöra rollfördelningen kring bevakning av utbildningsformen folkhögskola inom utbildningssystemet.
- Utveckla former för tydlig förankring inom RIO och för RIOs medlemmar avseende förändringar som påverkar statsbidragsvillkoren
- Aktivt verka för att göra inspel i pågående folkbildningsutredning

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att anta förslag till verksamhetsinriktning för 2023-2024